

Izhaja vsaki četrtek ob 11. uri dopoldne. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Cena listu znaša za celo leto 4 krone, za pol leta 2 kroni. Za manj premožne za celo leto 3 krone, za pol leta K 1-50. Za Nemčijo je cena listu 5 K, za druge dežele izven Avstrije 6 K.

Rokopise sprejema uredništvo v Gorici, dvorišče sv. Hilarija št. 7.

Naročnino in naznanih sprejema upravništvo v Gorici, Semeniška ulica št. 9. Posamezne številke se prodajajo v toba karnah v Šolski ulici, Nunski ulici, na Josip Verdijevem tekalšču nasproti mestnemu vrtu in na Korenjskem bregu (Riva Corno) št. 14 po 8 vin.

Oglasi in poslanice se računajo po petih vrstah, in sicer: če se tiska enkrat 14 vin., dvakrat 12 vin., trikrat 10 vin. Večkrat po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni vrednik: Ivan Bajt v Gorici.

Tiska „Narodna tiskarna“ (odgov. J. Marušič) v Gorici.

Binkošti.

Binkošti — petdeseti dan po Veliki noči je starodaven praznik. Izraelci so ga imenovali praznik žetve, ker je o Binkošti v jutrovi deželah žetev pri koncu; imenovali so ga tudi praznik prvencev, ker je moral vsaki hišni gospodar darovati Bogu prvo svojih pridelkov. Kasneje so ta praznik imenovali praznik postavodaje, ker so obhajali spomin, da je Bog dal postavo, t. j. zapovedi na sinajski gori.

Kristjani praznujemo Binkošti v bolj imenitnem pomenu. Binkošti so nam praznik žetve, ker je sv. Duh sad, ki ga je Kristus s svojim trpljenjem in s svojo smrtjo dozorel. Na binkošni praznik je prišel sv. Duh v jeziku podobnih plamenih in se združil z apostoli in z vsem človeštvom. S svojimi milostmi in darovi je prerodil in posvetil človeški rod in ga preraja in posvečuje v vseh časih.

Binkošti so nam tudi praznik prvencev, ker je bila ustanovljena prva krščanska cerkev, prvenka Jezusovega Duha. Po sv. Duhu osrčeni in razsvetljeni so govorili apostoli in pridružilo se jim je tisti dan tritisoč duš. Tako je sv. cerkev ustanovljena po sv. Duhu. Po njem se tudi ohranja in razširja po celem svetu. Kot delo sv. Duha je nepremagljiva.

Binkošti pa so nam tudi praznik postavodaje, ker je sv. Duh apostole in vernike poučil v vseh resnicah. Zapisal jim je zapovedi v srce. Razun tega so apostoli dobili tudi dar jezikov. Duh napuha je zakrivil mnogoternost jezikov, da se ljudje niso več med seboj razumeli in zato se ločili in razkropili. Duh ljubezni pa je storil na binkošni praznik, da so se ljudje raznih jezikov med seboj razumeli. Ravno to dela sv. Duh še dandanes v sv. katoliški cerkvi, ne sicer tako, kakor pri apostolih in učencih, ki so resnično mnogotere jezike govorili in umeli, temveč po eni veri in ljubezni, ka-

tera kakoren sam jezik zedinja vse ljudi celega sveta v eno družino.

To je vzvišeni pomen binkošnih praznikov!

Naročilo kardinala Missie slovenskemu narodu.

Kardinal Missia je zadnjikrat javno govoril vsemu slovenskemu narodu na II. katoliškem shoda v Ljubljani. „Katoliški Obzornik“ imenuje v zadnji št. ta njegov govor oporoko slovenskemu narodu.

Podati hočem svojim čitateljem konec te njegove oporoke želeč, da bi si jo Slovenci globoko vtisnili v srce:

„Tukaj, kjer je vas veliko skupaj — tako je končal kardinal svoj nagovor pred zbranimi moži iz cele Slovenije — je lahko biti pogumnim. Ali potem, ko se boste razšli — vsak na svojem mestu vztrajno delati, to je dostikrat jako težavno. Zato poudarjam: Vztrajnost je treba, vztrajnost v dobrem! Dalje priporočam edinstvo, ker v edinstvi je moč. In če ste edini, potem — bodite združeni tukaj ali razpršeni po raznih krajih — potem je med vami Kristus naš Gospod, tisti, ki je rekel: Ne bojte se, jaz sem svet premagal! Tretje, kar bi vam priporočal, preden se razidemo, je potrpežljivost. Ne da se vse doseči na enkrat. Potrpežljivost bi priporočal zlasti tudi nasproti tistim, ki niso naših misli; ker če jih hočemo pridobiti, se to gotovo ne bo zgodilo s tem, če zbadanje vračamo z zbadanjem, ampak edino le s potrpežljivostjo. Borimo se za dobro stvar mirno, premišljeno, vztrajno, potrpežljivo, in tako smemo upati, da bo s takim postopanjem združen blagoslov božji. Saj imamo v nebesih najljubeznivejšega Očeta, ki nam želi le dobro začasno življenje in večnost... Če je Bog z nami, kdo je zoper nas? Zato je blagoslov božji res sveta in potrebna stvar. Ni dosti, da sami delamo, da proučujemo, da sklepamo, da

še tako lepe misli izražamo; to je potrebno, ampak ni vse; da se doseže uspeh, mora biti dvojno skupaj: Bog in človek. Zato se mora z našim delovanjem združiti tudi pobožna, pohlevna molitev v večnemu Bogu.

Dostikrat premišlujem, zakaj dandanes marsikateri tudi dobre reči nimajo uspeha. In marsikdaj si moram odgovoriti: zato, ker dostikrat mislimo samo na delo in premalo na molitev. Zares, dela se vsestransko, piše se, organizuje se... Toda pri tem se dostikrat pozabi, da ves blagoslov prihaja od zgoraj, da — treba moliti!

Zato bodi blagoslov božji (ki vam ga hočem sedaj podeliti) kakor nekaj opomin, da pri vsem svojem delovanju ali zase ali za bližnjega ne pozabite obenem na molitev!“

Socijalno vprašanje

ali:
Odkod izvira siromaščina delavskega ljudstva.

VI.
Krivi socijalizem.
(Dalje.)

3. Tretje slabo dejanje socijalnih demokratov je, da so nam Slovencem na sprotni. V Trstu n. pr. je njih voditelj vpil in razgrajal proti rabi slovenskega jezika pri sodnijah in drugih uradih. Ali tudi v obče so socijalni demokratje potegnili z nasprotniki našega naroda. V Trstu in v Gorici, na Kranjskem, Koroškem in Štajerskem so si bratje nemški liberalci, judje in — „prijatelji delavskega ljudstva“, socijalni demokratje. V Gorici so izobčili slovensčino iz svojih shodov. To njih ravnanje je toliko slabše, ker so se pri tem vže večkrat pridružili bogatinom proti siromakom. N. pr. na Goriškem plačuje ubožno delavsko ljudstvo na deželi po 80

do 160% davka za šolo, bogato mesto pa le 15%. Kaj bi bilo torej bolj naravno, kakor da bi vsi skupaj plačevali, da bi bogati pomagali ubožcem, mesto deželi, kakor povsod v našem cesarstvu? Toda bogati goriški meščani so to pravično zahtevo delavskega ljudstva zavrnili najbolj iz narodnih nagibov, ker bi skupni Šolski zalog bil v prilog Slovincem. A goriški socijalisti so li pokazali, da so prijatelji delavskega ljudstva? Kaj še! Potegnili so z bogataši in judi in to javno in slovesno na velikem shodu. Naši socijalni demokratje so torej taki prijatelji delavskega ljudstva in njega prostosti, omike, napredka in blagostanja, da nakladajo ubožnemu ljudstvu 80 do 160% davka, bogatinom pa 15%! Vprašam: kdo naj zaupa taki stranki? A vam, tovariši, se prav čudim, da si upate med slovensko ljudstvo, katero sovraži vaša stranka.

„Mi smo prijatelji vsakega ljudstva“, oglašuje se Aleš Poberaj. „Mi nočemo narodnih preprirov. Če pridemo mi do vlade, uredimo narodne razmere, da bodo zadovoljni vsi narodje. Mi bomo razdelili cesarstvo na male okraje (kantone), kakor je razdeljena Švica. Zdaj so poedine dežele, n. pr. Češka, prevelike in imajo preveč različne ljudi pod eno streho. Zato ni miru. Če bode Avstrija razdeljena v kantone ali okraje, bo mir.“

Te besede so vsi tiho poslušali, ker so bile izgovorjene z veliko zavestjo. Vsi so bili radovedni, kaj bo odgovoril učitelj. Ta je ostal hladen in je prav mirno rekel: „To so zopet same obljube in nade, katere nič ne veljajo. Pravite, da boste razdelili Avstrijo v okraje, ali boste okraje obzidali s kitajskim zidom, da ne bodo hodili ljudje iz enega v drugi? In pa: kako boste delili n. pr. Primorsko? Ali ni že zdaj razdeljena v male dežele? Kako boste Gorico in Trst razdelili, da bo mir med ljudmi? Da, da, ali bi bil lep mir, če bi narodno ne-

LISTEK.

Križ.

Črtica iz Bosne, hrv. spisal Ivan Lepušić.

V.

Pašina sodba.

Vže tretjič se je zdanilo — odkar je brat Mihael oddal sodniku zlati križ kot odkupnino za glavo brata Štefana. Sama misel na oni križ, na ono svetlinjo, katero bode Jud raztopil in zlil v dva kosa, samo ta misel mu trže srce. Po trikrat na dan je pri Judu in ga vprašuje, da li mu je dal sodnik neki zlat križ v oceno.

„Kar pade sodniku v kremplje —, ne vidi več belega dne“, — odgovarja Jud.

Govorijo, da se danes odvedejo vsi oni sužnji v Sarajevo, nekatere pa da bodo obsodili, med drugimi tudi nekega franciskana.

Brat Mihael tava hot seuca od hiše do hiše, a nikjer se ne more vstaviti. Po ulicah opazi živo kretanje cesarske vojske. V kratkem zapró poti. Brat Mihael ni mogel pristopiti blizu, pa se skriva v neko krčmo; kakor da bi se živ zakopal v črno zemljo; od tod hoče paziti na gibanje vojske in na obsojence ko jih popeljejo

na travniško Golgoto. Stoče in moli neprestano Boga, a misli mu vedno počivajo na zlatem križu, za katerega ne ve, kje je, a trdno veruje, da se ne izgubi.

Iz ječ so pripeljali sužnje, ter jih prignali pred pašin dvor. Pravijo, da sedaj bode sodil paša. A kar govore ti le tukaj, a oni tam le, kdo naj vse to verjame? Ali najbrže je resnica, da se spravlja paša na odhod.

V sobi sedi Omer-paša. Res danes zadnjikrat sodi v Travniku.

Pred pašo stoji sodnik jako potr. Prišel je na poziv pašin, a ni še niti vsotopil, ko sluge preišče vse njegove sobe in odnese pašni vso gotovino, kar so jo naši shranjene, a odnesli so tudi oni zveženj, katerega je dal brat Mihael.

Pripeljejo tudi sužnja brata Štefana z verigo na rokah. Kakor da bi sodnika prišla troletna mrzlica, tako prebledi in zatrepeče, pri vsi svoji modrosti in zvitosti si ne more pomagati, — mrzel pot ga oblije opazivši tam le zveženj, a tukaj brata Štefana.

Paša ukaže razvezati župniku roke. „Primi ono, in razvij!“ zapove paša župniku, pokazavši na zveženj.

Župnik prime, razvije, ter vpre pogled poln zaupanja v razpetega Jezusa.

„Je li to tvoje?“ ga vpraša paša. „Da, čestiti paša, to je moje jedino blago.“

„Gospod, a kako je prišlo to v tvoje roke?“ uprašuje paša sodnika.

„Čestiti poveljnik! Duhovni pomočnik mi prinese to zlato za odkup župnikove glave; prejel sem, da pozlatim grivo vašemu vranecu.“

„Da se mi vranec krasi s križem, kaj ne da! — Tebi ne bi bilo nič mar, deti križ na se, a brata Štefana v ječo; kaj tebe briga nesreča, samo, da imaš zlato... Mar sem prišel sem le, da prodajam kristjanske glave za zlate križe? — A vi ste govorili, da smo se mi v Carigradu pokristjanili, a naš svetli sultan-car, da je prestopil h katoliški veri da ni pravi kalif, pa da hoče raz pravih Turkov v Bosni izdreti turško obleko in obleči jih v harlekinsko!“

„Ti si goljufal s pečatom svojega prijatelja, da si pridobiš zlati križ, da s tem razveseliš pašo in vezirja svojega, kaj ne da? — Moj vranec s svojo črno grivo v Carigradu; a tebe bodem oblekel kot harlekina, pa da ne opešaš na poti, prikolav te bodem na konja.“

Paša reče in zapove slugam: „Nastejte jih gospodu sodniku pet deset po podplatih!“

„Ni treba, čestiti vezir-paša, prosim te pri cesarski milosti!“ zavpije sodnik.

„Spravi se, odnesi svoj!“ reče paša bratu Štefanu.

Župnik stopi ven, pritiskajoč na srce čudoviti križ, nanj je zvezal vse svoje misli, vanj zliil vse svoje občutke, da niti ne čuje pred vrati onega težkega stokanja in klicanja sodnikovega na pomoč pod neusmiljenimi udarci.

Vže je nastalo živo gibanje vojske in sužnjev po mestnih ulicah. Vse se vali proti Sarajevu.

Brat Mihael opazi gibanje iz svojega skrivališča, pa se potisne za njimi da doseže nesrečnega župnika, katerega peljejo na travniško Golgoto in da da svojo glavo za njegovo.

Naenkrat občuti neko roko na svojem ramenu, ozre se —, a glej, župnik brat Štefan stoji pred njim in mu kaže „očetov dar“:

„Glej brat, ta čudoviti križ je razvezal verige mojih rok...“

Mladi duhovnik se razjoče, poljubi čudoviti križ in objame župnika. C.

strepna občinska starešina
dobila v roke vsa oblast! Gorje
drugi narodnosti v takih mestih in ob-
činah! Za mir je treba ljudi izpreobrniti,
poboljšati in vzpodbujati k ljubezni, samo
svet drugače razdeliti, je malo vredno.

4. Še eno slabo znamenje moram
omeniti. Socijalni demokratje so polni
sovražstva proti Avstriji. Pri
vsaki priložnosti jo napadajo in povsod
sodelujejo z nasprotniki cerkve in države
za razpad našega cesarstva. Framason-
stvo cele Evrope namreč se je zapri-
seglo, da mora uničiti Avstrijo. Na to
merijo njih naporji že sto let. — Kaj pa
pomeni razpad Avstrije za nas Slovence
in za katoliško cerkev? Za Slovence bi
bil razpad Avstrije skrajno poguben, ne
vem, ali bi sploh še životalili, če bi
Avstrija razpala in bi nas priklopili
Italiji ali Nemčiji. Za katoliško cerkev
pa bi bil razpad Avstrije velik udarec,
ker s tem bi izginila zadnja katoliška
vladarska hiša in zadnja katoliška dr-
žava. —

„Oho! kako morete to reči“, segne
učitelju v besedo Aleš Poberaj. „Ali ne
tožite vedno, da Avstrija zatira Slovence
in Slované sploh in da davno vže ni
več katoliška država.“

„Le počasi! Kdor prav loči stvari,
prav uči“, pravi dalje učitelj. Res je, da
tožimo, da nas drugi zatirajo, in da nam
vlada ne daje pravic, ki nam gredo po
božji in državni postavi. Ali vendar ne-
kaj narodnih pravic že imamo v Av-
striji in borimo se, da pridobimo vse.
Imamo tudi upanje da z vstrajnim bo-
jem dosežemo vse pravice. Če nas pa
priklopijo Italiji ali Nemčiji, ne bomo
imeli nobene narodne pravice več in
tudi nobenega upanja.

Res je tudi, da tožimo, da je Av-
strija liberalna, ali ljudstvo je vedno še
katoliško, in cesarska hiša je katoliška.
Ako tedaj katoliški može hočejo, bode
Avstrija kmalu zopet odlična katoliška
država in steber katoliške cerkve. To
dobro vedo vsi nasprotniki katoliškega
imena, zato tako korenito sovražijo Av-
strijo. Mi pa kot Slovenci in katoličani
cenimo in ljubimo Avstrijo in nje vla-
darsko hišo in se ne bomo bratili s so-
cijalno demokracijo, katera sovraži Av-
strijo.

Politične in cerkvene vesti.

Delegacije. — 7. t. m. jesprejel vladar
obe delegaciji in sicer najprej avstrijsko
in potem ogersko.

V seji proračunskega odseka av-
strijske delegacije dne 9. t. m. je delegat
vitez Vuković jako ostro prijel grofa
Goluhovskega radi njegovega napada na
nadskofa Stadlerja, kojemu je minister
predbival obrekovanja. Ostra izjava
Vukovičeva je bila sprejeta z živahnim
odobravanjem.

Avstrijski državni zbor. — Seja
dne 12., 13. in 14. t. m. Zbornica seje
bavila o proračunu železniškega mini-
sterstva.

Predsednik Vetter je izrazil sočutje
z ozirom na grozno katastrofo na Mar-
tiniquu ter je prosil dovoljenja, da se
potom zunanega ministerstva izrazi so-
žalje francoski vladi.

Zbornica mora rešiti proračun do
10. junija, a obenem drugo polovico maja
prepuštili delegacijama. V sredi junija bo
vlada sklicala deželne zборе.

Papež Leon XIII. je vsprejel dne
2. t. m. bavarske romarje, katerih
je bilo okoli 500.

**Obpravave za proglašenje lin-
škega škofa Rudiglerja svetnikom.**
— Dne 22. aprila je imela kongregacija
za cerkvene obrede v pričo 12. kardinalov
v Vatikanu obravnave glede dokazil, ki
spridučejo izredno svetost škofa Rudigler-
ja. Sklenilo se je: Procedi posse od ul-
teriora t. j. dokazila so taka, da se obrav-
nave lahko vspešno nadaljujejo.

Francoski predsednik Loubet
je odpotoval dne 13. t. m. v Rusijo. Ž
njim potuje tudi ministrski predsednik
Waldeck-Rousseau. To potovanje na ruski
dvor je velikega političnega pomena.

Novice.

Širite „Primorski List!“ — Kakor
poročamo med „Novicami“, dviga v ne-
katerih krajih „napredna“ hudobija zopet
drzno svojo glavo. Rojaki, bodite na straži!
Priporočamo Vam, da pridno širite med
ljudstvo „Gorico“ in „Primorski List“.

Ob enem prosimo svoje somišljenike,
naj opozarjajo naročnike na točno pla-
čevanje skromne naročnine, ker je to pri-
listu prve važnosti. Pričakujemo, da bodo
vsi v kratkem izpolnili svojo dolžnost.

„Krojaška zadruga“ je imela v
minulemu letu 1901 dnevnega iztržka
165.288-94 K, denarnega prometa pa
316.847-70 K. Kosmati dobiček znaša
31.291-98 K.

Opozarjamo na občni zbor,
ki bo 22. maja ob 1½ uri pop. v
prostorih „Goriške čitalnice“.

**Opozarjamo vse naše vinograd-
nike** na vinsko poskušnjo, katero priredi
c. kr. kmet. društvo v Gorici dne 25
t. m.

Družba vednega čiščenja nam
naznanja, da bo od 8. do 14. junija raz-
stava cerkvenih oblačil, kakor vsako leto,
v Gorici v Rabatišču št. 20. Vhod bo
vsakemu prost od 8. ure zjutraj do 6.
ure pop.

„Goriška ženska podruž. družbe
sv. Cirila in Metoda“ bode imela letni
občni zbor dne 17. t. m. v goriški „Či-
talnici“. Začetek ob 3 uri pop.

Za „Alojzijevešče“: Preč. g. dr.
Fr. Sedej 10 K; volilo r. preč. g. Štefana
Kerkoč 200 K; preč. g. Ludvik Kumar,
župnik v Biljani 30 K; preč. g. Josip
Golja, župnik v Kozbani 10 K (ravno to-
liko za „Šolski Dom“).

Povrni, Gospod, z večnim življenjem
vsem, ki v Tvojem imenu kaj dobrega
storé!

† **Anton Čoš**, gostilničar v Gorici
v Nulski ulici, je umrl dne 6. t. m. Po-
kopali so ga na št. Andreškem pokop-
ališču. N. v. m. p.

Sneg in slana na Goriškem. —
Ker je minule tedne zapadel v gorah
sneg, imeli smo nekatere dni zjutraj slano.
V braniški dolini je slana vničila
nad polovico vinskega pridelka. Mnogo
škode je po Vipavskem napravila tudi
burja. Po Krasu je slana, zmrzav in burja
napravila velikansko škodo. Vse je ogu-
ljeno in zbito. Na mlade sviloprečke vpliva
vreme najnevarnejše.

Moška beseda. — List „Il Po-
polo“ piše v zadnji številki glede sla-
bega gospodarstva goriškega mesta: „Čas
bi bil, da bi se meščani zdramili in po-
kazali malo ljubezni do svoje domovine
s tem, da bi bolje skrbeli za občinski
blagor in za obrambo svojih koristi.
Tukaj imamo zdaj župansko stranko,
župansko kliko, župansko glasilo
(Corriere Friulano), starašinstvo ne samo
župansko, ampak naravnost fami-
lijarno — čas bi bil, da bi si mesto
poskrbelo meščansko starašinstvo!“

**Dogodki v Tumovem „pevskem
in glasbenem društvu“.** — V zadnji
štev. smo v dostojni obliki omenili ne-
zaslišanih škandalov v „naprednih“ vr-
stah. Sobotna „Soča“ sama priznaje da
se je v Tumovem pevskem društvu, po-
kazala rana in stavi skandale, katere
smo imeli v mislih, nekako v eno vrsto
s Fridolinom. Toda povemo javno, da
„Soča“ ne ve vsega, ako ve samo to.
Dovolj žalostno! Mi vemo veliko
več in smo zato resno svarili
stariše, naj pazijo na svoje
sinove in hčere, ker je v taki
družbi nemogoče ohraniti po-
štenje.

Pravijo, da hočemo s tem zakriti
Fridolina. Nikakor! Mi želimo celo, da
se Fridolin pravično kaznuje, če je vse
res, kar so pornografi okoli „Soče“ pi-
sali. Fridolin je slekel redovniško obleko,
ko je dovolj sramote napravil, zdaj se
gotovo nahaja v „naprednem“ taboru
nemških moralistov ala Wolf, kamor
edino spada.

G. Benšek ne pride! — „Soča“
je pisala, da se je Tumovemu pevskemu
in glasbenemu društvu posrečilo pridobiti
namesto Stele-ta gosp. Benšek-a iz
Prage, kateri deluje sedaj v Ljubljani. To
pa je bil le pesek v oči! G. Benšek je
odklonil to čast! Radovedni smo, kdo
bo naslednik po Štajerskem, Kranjskem,
Tržaškem in zdaj Goriškem slavnega
Stele-ta?

V Sočo sta skočila včeraj zjutraj
ob 4½, pri pevskem mostu 32-letni
Jos. Candutti, črkostavec v Zeitzovi
tiskarni in voditelj goriških ital. soc. de-
mokratov ter 19-letna Marija Grusovin,
delavka v Paternolijevi tiskarni v Gorici.
Potepala sta se že od nedelje po Trstu.
Predno sta se vrgla v vodo, sta se zve-
zala. Jos. Candutti je zapustil
ženo in štiri nepreskrbljene
otroke. Iz vode so ju izvlekli mrtva

ob 10½ predp. Trupli so pripeljali na
pokopališče. Vzrok samomoru je bilo
nemoralno življenje.

Taki so voditelji soc. demokratov,
ki po vseh shodih napadajo škofo in du-
hovščino! Delavci, odprite oči!

Učekar umrl. — V nedeljo okoli
poludne je umrl v Trstu pri — kozarcu
vina v krčmi „Al trionfo“ nagle smrti
znani vodja tržaških socijalnih demokra-
tov, Karol Učekar v 47. letu svoje dobe.
Učekar je namreč prisostoval malo pred
smrtjo neki odborovi seji tiskarjev. Ko
se je po seji podal s tovariši vred iz
sobe, je h kratu začutil, da ga je v srcu
hudo zbadlo. Ker je bolečina hitro pre-
nehala, jej Učekar ni pripisoval važnosti,
marveč je menil da prihaja od tega ker
je — lačen. Hotel je h kosilu domov, a
tovariši so ga pregovorili, da je šel z
njimi še za kratek hip v krčmo „Al trionfo“
na kozarec vina. Ali tu ga je dohitela
nagla smrt. Komaj je namreč prijel za
kozarec vina in ga dvignil k ustim, da
bi pil, pade mu kozarec iz rok, glava se
mu skloni na prsi in — bil je mrtev.
Zadela ga je srčna kap.

Pogreb je bil brez križa in brez
duhovnika.

O pogrebu nam pišejo iz Trsta:
Pred mrličem so nesli venec z rudečimi
trakovi mesto križa. Namesto duhov-
nika je šel pred krsto socijalni demokrat
z rudečim trakom na deeni roki in za
njim drugi sodrugi-bedaki z rudečo za-
stavo ali bolje rečeno cunjjo, na drugo
obešeno. Ljudstva se je nabralo mnogo,
da bi se te bedaste komedije nagledalo.
Ko se je mrtvaški voz jel pomikati, po-
slal je dobrotljivi Bog ploho dežja, ki je
bil namesto blagoslovljene vode. Luči ni
bilo nobene, ker se je pogreb vršil ob
svitem dnevu. Pogreba se je udeležila
največ odlična gospoda iz nove rene.
Namesto v cerkev, so ga peljali mimo
cerkve sv. Jakoba in od tod k sv. Ani,
kjer bo imel večne shode z govorom:
Memento mori!

**„Politično društvo za isterske
Hrivate in Slovence“.** — V Pazinu se
je dne 7. t. m. vršilo konstituiranje gori-
imenovanega društva ob veliki udeležbi
kmetkega ljudstva in inteligence. Pred-
sednikom je bil izvoljen državni posl.
Spinčić.

Iz Šklednja nam pišejo: Družba
Marijnih hčera v Šklednju si je kupila
krasno zastavo, katera stane preko 500
kron. — Od spredaj na beli svili med
cveticami je slika Marije brez madeža
sploščena, pred katero kleči sv. Neža z
belim jankom, in zraven nje Marijine
hčere. — Od zadaj na modri svili je re-
kamirano ime Marijino in zlat napis:
„Marijine hčere“. Isto tako so si tudi
krščanske matere kupile krasno in bo-
gato zastavo, katera s križem in trakom
vred stane tisoč kron. Od spredaj na
beli svili med lilijami je naslikana Ma-
rija kronana s sinčkom Jezusom v na-
ročaju. Pod sliko je z zlatimi črkami za-
pisano: „Blagoslovi Marija krščanske
matere“, od zadaj pa je na rumeni svili
lepa slika sv. Ane s hčerko Marijo, ka-
tero uči moliti. Obe zastavi se boste
blagoslovili na dan sv. Trojice ob 3. po-
polodne.

Iz Rojana. — V petek zvečer so
udrli do zdaj še neznan tatovi v rojansko
cerkev. Splazili so se pri zakristiji po
oknu na nizko streho, prodrli isto in
strop in prišli tako na hodnik, ki vodi
v zakristijo. V zakristiji so razvrgli in
razmetali cerkveno obleko. Kelihu, ki je
bil že pripravljen za sv. mašo, so odtrgali
in odnesli zlato kupo. Odprli so predal,
iz katerega so pobrali kacic 10 K. Zatem
so siloma odprli vrata, ki vodijo v pres-
biterij. Odprli so tabernakelj in vzeli lu-
nulo, v kateri je bila velika particula;
ciborij pa in Najsvetejše so pustili raz-
trešeno na stolici pri zakristiji. Bili so
tudi pri altarju Matere Božje. Postavili
so si stopnice do kipa M. B. in pobrali iz
nad kipa vso zlatanino — vredno kakih
120—140 K. Pri vratih zakristije so pu-
stili še goreti dva svečnika. Tudi so se
našli za cerkvijo v blatu štirje ključji,
jako čudno izdelani.

IV. shod slovanskih časnikarjev
se bo vršil v Ljubljani prihodnje bin-
košne praznike po že napovedanem
vspredu. Glavni shod bo v nedeljo ob
9 uri zjutraj v „Mestnem Domu“. O
osrednji časnikarski zvezi bo po-
ročal gosp. Franc Havorka, urednik
„Hlasa Naroda“, o slovanski dopi-
sovalnici g. Prokop Gregar, urednik
„Narodnih Listov“, o ustanovitvi „Vse-

slovanske Matice“ Poljak g. dr.
Vlad. Lewicki, o ustanovitvi časni-
karskih učnih tečajev gosp. dr.
Radič, Hrvat.

**Blagoslavljanje kipa Matere
Božje in „napredni“ župan v Plis-
kavici.** — Dne 11. t. m. smo imeli slo-
vesno blagoslavljanje novega kipa Matere
Božje. Kip je blagoslovil č. g. dekan iz
Komna. Takoj po blagoslovu so zapeli
cerkveni pevci pod vodstvom domačega
organista g. Jožefa Žerjal-a: Pozdravljam
Te, nebes Kraljica. Nato je imel č. g.
dekan govor o nebeški kraljici. Po kon-
čanem govoru so vzdignile dekleta, vse
v belih oblačilih, kip in so ga nesle v
spremstvu številnega ljudstva po cel-
občini. Videti je bilo, kakor da nebeška
kraljica blagoslavlja svoje verne. Mar-
sikteremu so se od veselja solze o očeh
polile. Med sprevodom je godla Mavhinska
godba. Domači cerkveni pevci so pre-
pevali ubrane Marijine pesmi, ljudstvo
od spredaj in od zadaj pa navadne pesmi.
Zvonovi so se premilo glasili, topiči so
gromeli, zastave veselo vihrale.

Da, težko smo ta veseli dan pri-
čakovali. Ta dan nam je bil dan veselja
in radosti. Tako lepega in veselega dne
nisimo še imeli. Hvala vsem, ki so v to
kaj pripomogli.

Na drugi strani pa moramo z ža-
lostjo omeniti neotesanega postopanja
našega „naprednega“ župana Bandelja
in nekaterih „naprednih“ starašin. Dne
8. t. m. je imelo starašinstvo sejo. Skle-
nili so, proti volji velike večine občanarjev
da se na občinski zemlji ne sme deluti
slavolokov. Občanarji, vneti za čast Ma-
tere Božje, so vendar le naredili slavolok.
A kaj naredi župan? V soboto pred slo-
vesnostjo gre župan ves srdit v Komen
po orožnika. Orožnik pride in ukaže na
županovo besedo ljudstvu, da naj slavolok
razdere. Ljudstvo je kakor en mož od-
govorilo. „Mi smo slavolok postavili v
čast Matere Božje. Ko bi se moral sla-
volok razdereti, bi nam bilo vsem jako
žal! Orožnik ni dobil niti enega, da bi
slavolok razdril. Župan je stal z dolgim
nosom pri orožniku. Zvečer, ko ni bilo
ljudstva tam, pridejo trije neotesani „na-
prednjaki“ in razderejo slavolok, da je
bilo žalostno gledati.

Ko smo drugi dan nesli nebeško
Kraljico po istem prostoru, smo žalostno
zrli na razvaline slavoloka. Tako neo-
tesano postopanje našega župana je oistre
obsodbe vredno! Ljudstvo je zbog tega
zelo razdraženo.

Iz Vrtovina na Vipavskem. —
Pred 7 leti smo staro cerkev tako pre-
zidali, da ni v novi cerkvi od stare
ostalo drugčega kakor kor z altarjem.
Cerkve, posebno zvonik, raz katerega se
milo glasijo novi zvonovi, bi delala čast
vsaki fari. V cerkvi pa smo še marsikaj
pogrešali; med drugim tudi orglje. Po-
nujali so nam razne orglje in harmonije,
pa k sreči se zanje nismo mogli pogo-
diti. Ko so pa v Medani napravili nove
orglje, smo se mi brž šli pogoditi za stare,
o katerih smo slišali, da so kakor na-
lašč za našo cerkev. Dali smo jih tako
prenoviti, da pojejo kakor nove, in ni
ga ne Vrtovina, ne tujca, ki bi upal
našim orgljam glede glasu kaj očitati, in
nas celo naši sosedje Kamenci zanje za-
vidajo. Seve, kadar pride čas, jim bomo
že tudi mi pomagali, da dobi tudi ka-
menjska cerkev nove orglje, saj smo vsi
farni bratje in kam. cerkev naša mati.

Tudi lastno šolo smo želeli in c.
kr. okr. šolski svet je spoznal, da so
naše želje opravičene. Upamo, da drugo
leto ne bo treba naših malih v burji in
slabem vremenu več pošiljati v Kamnje.
Šola mora biti blizu cerkve, da se bodo
otroci lahko udeleževali šolske maše, ka-
dar bo mogoče, in da bodo vedeli, da
šola se mora držati cerkve. Veselilo bi
nas, ko bi mogli tudi naši Podgorci de-
ležni biti dobrote bližnje šole; prepričani
smo, da jim bo s šolo v Vrtovinu še
bolj nerodno, kakor pa v Kamnje. Pa še
bolj nerodno bi bilo, ko bi otroci iz Vr-
tovina morali hoditi v burji po strmih
potih in čez potoke brez brvi tje, kjer
bi Podgorci radi imeli šolo. Bolj priložno
je Kamnje, kakor v gorenji del naše
občine. Vseh dobrot tako ne morejo biti
vsi deležni. Da bo nam šola kaj kori-
stila, želimo si takega učitelja, ki bo de-
loval o sporazumljenju z duhovščino po
načelih sv. vere.

Nekaj pa je v naši občini, kar bi
bilo bolje, da ni. Je namreč par moža-
karjev, ki se večkrat koplejo v tisti
znani umazani „Soči“ in brskajo po
smrdljivem „Primorcu“. Navzeli so se
vsled tega tistega smrada, kateremu pra-

vijo oni naprednost, razsodni ljudje pa vedo, da je to le liberalna hudobnost. Ker je bil ta duh o volitvah precej močan, so mislili nekateri, da cel Vrtovin po tem diši. Pa ni res; Vrtovincem ne more nikdo očitati, da so nerodno-napredni, pač pa so pametno napredni. Tisti možakarji pa dobivajo potuho iz bližnjih občin in od generalov iz Gorice. Sramujejo se, da jih je tako malo, zato se trudijo, da bi še druge okužili s listim smradom. Ustanovili so v ta namen bralno pivo in plesalno društvo. Nekaj lahkomisljenih mladeničev so ulovili z obljubo, da bodo smeli napravljati javne ples, brez dovoljenja županstva. Samo ob sebi se razume, da krčmarji so tudi zraven, ker oni gostov ne prašajo, so li tič ali miš, samo da plačajo.

Kamenjska župnija je dala napraviti v spomin papeževe 25-letnice novo srebrno monštranco. V ta namen je ljudstvo zložilo 700 K, samo dve osebi ste dali po 200 K, drugo polovico da cerkev. Monštranco, v renesanskem slogu je z znano umetnostjo napravil srebrar Ivan Kregar v Ljubljani. Kdor je monštranco videl, se je pohvalno izrekel o njeni lepoti in umetnosti.

Hranilnica in posojilnica v Cerknem je imela prometa v mesecu aprilu t. l. 71.884 kron 42 vin. Prejetih hranilnih vlog 26.237 kron 70 vin; izplačanih hranilnih vlog 29.845 kron 29 vin. Dana posojila 9.101 kron, vrnena posojila 3.327 kron 20 vin.

Podbrdo. — Krasni maj letos ne zasluži svojega pridevka. Vreme je aprilo, mraz in sneg sili v dolino. — Sadno drevice je dobro kazalo, bilo je pričakovati dobro letino, pa mraz in mokrota sta vse uničila. Domačini so odšli drvarit na ptuže, ptužci pa prihajajo dan na dan k železnici. Pridno pripravljajo, vozijo in vrtajo. V kratkem pričene menda tudi cesto na Petrovobrdi — Bog daj! To cesto naši hribovci, popolnoma odstranjeni, že več desetletij željno pričakujejo. —

To je maščevanje! — V baški dolini nekje je hotel nekdo vse sam znati, vse vladati, vsem zapovedovati. — Izpod Triglava nekje je prišel nekdo in glej spako, ni mu hotel vse verjeti, ni se hotel ukloniti, pa tudi ne ukleniti pustiti.

Grozno! „Mu bom že pokazal“, pravi strmečim svojcem: „Pošta pride zvečer, a Novice in druga pisma bodo od zdaj naprej pod mojo komando čez noč. Še le jutraj jih milostno spustim točno ob 8. uri da bodo vedele kdo je tukaj gospodar.“

Iz Boveca. — Skoraj bi trdili, da ni v nobenem kraju toliko plesov kakor v Bovecu. Naši krčmarji kar tekmujejo med seboj v prirejanju plesov. Le pomislite, dragi čitatelji! Eno in isto nedeljo, torej ob istem času po trije, štirje plesi! In zakaj vse to? Samo iz pohlepnosti, dobičkaželjnosti! Naši krčmarji niso nikdar siti. Mar jim, da dajejo s tem priložnost zapravljanju, npravnosti in kvarjenju zdravja!

Sveti niso tem ljudem niti prazniki prve vrste, n. pr. velikonočni pondeljek, Vnebohod i. t. d. Komajjenja sv. maša in morda še ne prav, vže se škriplje in piska in se natega. To traja do pop. službe božje, in potem se zopet nadaljuje divja gonja v pozno polnoč in do ranega jutra. Zanimivo je to, da nosi pri tem veliki zvonec župan G. Jonko sam. Nekateri krčmarji opravičujejo ples s tem, da pravijo, da so potrebni. — Ali je tudi G. Jonko potreben? In, ali treba uporabljati najskrajnejša in nedopustna sredstva v to, da si človek opomore? Naši kmetje in kozarji in ovčarji trdo delajo, da se preživé — a preživé se pošteno! To počenje pa ni pošteno! Radi bi videli, kako bi se kisali dotični krčmarji, ako bi jih gnal z njihovih mehkih sedežev za kozami in ovcami po planinah!

O gospodu Jonku pa še jedno. Mož ima za hišo vrt, v bližini cerkve. Da morejo hoditi „razposajenci in vedno žejni“ tudi med pridigo na vrt, je dal napraviti na vrt od zadelj proti cerkvi vrata, katera se željno odpirajo vsakomur tudi ob nepravi uri.

In ni je skoraj nedelje in praznika, da bi tu pri G. Jonku, županu ne škripala kaka harmonika. Se ve, on si dá sam „licenco“.

Velikonočni pondeljek, to je na dan, ko je ležal ranjki kardinal na mrtvaškem odru, je imel G. Jonko zopet ples. G. Jonka ni pri tem motilo niti žalostno zvonjenje. Kasneje se je kesal, vsaj z be-

sedami, in to obžaloval ter pristavil, da je dal dovoljenje vže 8 dni prej in ni mogel več preklaticati.

Gospod župan Jonko! Recimo, da bi Vi dal kakemu škripaču 8 dni prej dovoljenje za ples, a bi Vi 7. dan umrl, kar se enkrat gotovo zgodi, ali bodo na Vaši „verandi“ vendarle plesali, ker je bilo dano dovoljenje pred 8. dnevi?

„Soča“ in kobarški kaplan. — Drugo povelikonočno nedeljo sem v cerkvi jasno in odkrito besedo govoril o „Soči“ in „Primorcu“. Povod k temu mi je dalo posebno še grdo blatenje našega pokojnega prevzvišenega knez nadškofa in kardinala v času, ko je ranjki ležal na mrtvaškem odru. V svetem spoštovanju do pokojnega nadpastirja in v svesti si pogubnosti takega pisarenja goriških liberalnih listov za naše ljudstvo, si nisem mogel kaj, da bi ne izrekel prokletstva nad takim delom. Besede, ki sem jih govoril, se glase dohesečno tako-le: „Prokleta bodi tako delo, ki služi le satanu in njegovi druhalu, prokleta bodi tako pisarenje, ki nima družega namena, kakor v Slovincih zatreti vsako spoštovanje do sv. cerkve in njenih služabnikov, prokleta bodi, prokleta vselej, dokler tako ostane!“

„Soča“ je takoj na to prinesla v svoji 44. št. z dne 15. aprila t. l. naslednje „Vprašanje do Kobarida“: „Opozorjeni smo, da je kaplan Vuga v nedeljo pabalinski preklinjal vse, kar je v zvezi s „Sočo“ in „Primorcem“. Predno nategnemo temu pobiču predzna ušesa tako, kakor zasluži podobno pabalinstvo, prosimo zaupnike in prijatelje, naj nam napišejo besede, kakor jih je govoril.“

Lepa, hvaležna naloga je čakala zaupnike in prijatelje liberalne „Soče“. Če „Soča“ tako mило prosi, kdo ji ne bo skočil hitro na pomoč? A glej! Minul je en teden, izšle so tri „Soče“, a pridige „pabalinsko preklinjajočega“ kaplana ni bilo v njih. Minul je drugi teden, izšle so zopet tri „Soče“, a pridige „pabalinsko preklinjajočega“ kaplana zopet ni bilo v njih. Uh, tako grozovita napoved, vsi so mislili, da bom prihodnjo nedeljo maševal brez ušes, pa nič odgovora!

Pa „Soča“ hoče vendar zvesta ostati svoji obljubi in grožnji, torej zaupniki in prijatelji, rotimo vas, sporočite nam vendar kaplanovo pridigo.

Dva tedna sta minula in zdaj so morali kobarški liberalci studirati, kaj sem prav za prav govoril. Poročilo so morali napraviti tako ali tako.

In sedli so in zapisali: „Kobarški kaplan je dejal: prokleta družina, v kateri izhajata, prokleta tiskarna, kjer se tiskata, prokleta družina, kamor zahajata, prokleta roka, ki ju piše, itd.“ Štiri prokletstva so ušeli, a ker niso hoteli lagati še naprej, so pridjali „itd.“ in rekli, da je bilo vseh skupaj sedem prokletstev.

Nesrečni ljudje! Iz mojega zgoraj navedenega besedila je pač razvidno, da so vsa njih prokletstva — zlagana! Smolo imate lažnjivi liberalci!

No, kar hočem tukaj povedati, je to: človek bi bil na tako strašno napoved od strani „Soče“ res pričakoval, da bom izgubil ušesa in v prihodnje brez ušes pridigal; nazadnje pa izleže „Soča“ le tako kratko, pa debelo — laž! Ali ni to komedijantstvo?

Nazadnje pravi „Sočina“ notica o moji pridigi, da sem bil takrat najbrže pijan; pridiga je bila med sv. mašo. To je pač taka podlost, da je take podlosti zmogla edino le „Soča“. S temi besedami bodi izražen ves moj stud nad „Sočinim“ pisarenjem!

In da sem bil „najbrže pijan“, kakor na ohceti, kjer sem se ga nalil kakor preščiči pri polnem koritu, da nisem vedel kje sem? Prosim, kje je bilo to? Kdaj je bilo to? Na kateri ohceti? Odgovorite, podle duše!

Kobarški kaplan. — Ekscelencija baron Rinaldini, bivši tržaški namestnik, je moral dati slovo službi pri Lloyd, ker je moralno sokriv na žalostnih posledicah februar-skega štrajka v Trstu. — Tako poročajo časopisi.

Grozna prirodna nesreča. — Po noči od 6. do 7. t. m. se je pripetila na otoku Martinique grozna elementarna nesreča. Otok Martinique leži v Malih Antilah mej severno in južno Ameriko. V tem pogorju je več ognjenih gor, katerih večina pa je že ugasilna. Mej njimi je tudi ognjena gora Mont Pelée. (Omeniti treba, da je otok Martinique prišel v last Francozov l. 1664.) Ta gora glasom poročil že nad 50 let ni bluvla in je v njenem žrelu širokem 150 metrov, stala

voda. V noči od minolega pondeljka na terek pa je h kratu izbruhnil ognjenik in provzročil grozno nesrečo. Po tej katastrofi je bilo najhuje prizadeto glavno mesto na otoku St. Pierre, ležeče v bližini ognjenika. Vsled potresa ki se je pojavil ob izbruhu je v samem tem mestu našlo smrt pod razvalinami 25.000 oseb. Rešilo se jih je samo 33. Mesto je porušeno do tal. Iz ognjenika se je razlila goreča lava in je zalila mesto popolnoma. Poročila pravijo, da je bila to taka prikazen, da je ni moč opisati. S parnika „Roddam“ ki se je rešil, se poroča, da je vladala popolna tema. Kar h kratu zažuli v globočini, zemlja se silovito zamaje in v trenutku zažarita nebo in zemlja v groznem svitu. Na to s strašnim hrupom udari iz ognjenika goreča lava, smolnati goreči dež in pepel, mej katerem je padalo na vse strani debelo skalovje. Iz mesta samega se je začulo en hip grozno vpilje prestrašenega prebivalstva ter pokanje in gromenje ruševih se poslopij. Naenkrat pa je zavladala tihoča, ker smrt je pokrila s svojim črnim plaščem celo mesto, na katero se je vsipala z velikim hrupom goreča vsebina ognjenika. Parnik „Roddam“ se je jedini rešil, vse druge v pristanišču se nahajajoče ladije so zgorele in se potopile. Mesto je vse v plamenu in v črnem dimu. Novejša poročila govorijo, da je tudi po drugih naselbinah zavladala silna nesreča. Goreči dež in goreči pepel ki je letel iz žrela ognjenikovega več milij daleč okrog, užgal je tudi druge naselbine. — Vseh mrtvih je do zdaj doznanih 40.000. Daleč okoli ognjenika vlada strašna vročina. Parnik „Eks“, ki se je mogel približati le za pet milj ponesrečenemu kraju, je opazil, da leže na obrežju kupi mrličev. 18 ladij je bilo vničenih pri katastrofi. — Ob jednem z izbruhom Mont Pelée-ja se je odprlo na Antilah tudi več drugih že ugaslih vulkanov. Na parniku „Roddam“ sta dva mornarja od groze zblaznela in poskakala v morje.

Jour fix vsaki četrtek ob 2. uri pop. v delavski sobi.

Listnica. — G. J. B. na D.: Status personalis za goriško nadškofijo ni še izšel.

Dostavek: Dopisnika iz Bovca in Št. Mavra prosimo potrpljenja.

Socijalne drobtinice.

O zasebni lasti. — 35. Pravo zasebne lasti imamo pravstvene meje.

Iz tega, kar smo povedali o Božjem neomejenem lastninskem pravu, je najbolj razvidno, da človek ni neomejen v pridobivanju in uporabljanju zasebne lasti. Pravo zasebne lasti ima meje, katere se ne smejo prekoračiti. Te meje so moralne ali pravstvene, ne fizične ali telesne. Mi dobro razločujemo med pravstvenimi in telesnimi mejami. Če si tat kako stvar telesno pridruži, ni s tem še rečeno, da je dotična stvar njegova. Med njim in dotično stvarjo je pravstvena meja, ki se s silo ne da odpraviti. S tatvino se pravstvena meja samo prekorači, nikakor pa ne odpravi.

Da ima vsako pravo in torej tudi pravo zasebne lasti pravstvene meje, razvidno je iz tega, ker izvirajo vsa človeška prava iz postav. Če se komu krši kako pravo, skuša je dokazati iz postav, na katere se sklicuje. Te postavice so ali naravne, ali Božje ali človeške ter imajo moralno ali pravstveno moč. Brez postav si ne moremo misliti nobenega prava. Postave so torej pravstvene meje človeške zasebne lasti, ker postavice določajo sleherno pravo.

Ako hočemo biti natančni, moramo reči, da postavice določajo v prvi vrsti in neposredno naše dolžnosti in ne naših pravic. Postava namreč veže človeka t. j. mu naklada dolžnosti. Ta namen imajo neposredno vse postavice. Iz dolžnosti pa, katere ljudem nakladajo postavice, spoznavamo prava, katera imamo. Iz tega sledi, da izvirajo vsa naša prava neposredno iz dolžnosti in se merijo po dolžnostih. Bog je naložil človeku glede pridobivanja in vporabljanja zasebne lasti dolžnosti. Te dolžnosti so moralna ali pravstvena meja vseh prostosti in pravic, katere imamo glede zasebne lasti.

Ta nauk, da izvirajo vsa naša prava iz dolžnosti in da se merijo po dolžnostih, je velike važnosti. Socijalisti in anarhisti zahtevajo svoja prava, a ne priznavajo pravstvenih dolžnosti, ker ne verujejo v Boga — postavodajalca. To je nespa-

metno! Če ni Boga, ni dolžnosti, pa ni tudi nobenega prava! Vse naše pravo sloni na besedah: **Verujem v Boga, vsemogočnega stvarnika nebes in zemlje.**

Za kratek čas.

Leblajtar. — Znano je, da so dijaki za burke vedno pripravljeni. Kjer le morejo, staknejo kako priložnost, ki jim prinese kaj smeha in zabave, mnogo jeze pa navadno onemu, nad katerega se spravijo ob takih prilikah. Nekdaj so si zbrali za cilj svojih hudomušnih puščic nekega „leblajtarja“. Razna mesta imajo namreč pravico pobirati davek od reči, ki so podvržene dachu. V ta namen so na vseh, tudi na majhnih potih, ki vodijo v mesto, male kočice, v katerih prebivajo stražniki, pobirajoči od prišlecev, namenjenih v mesto, davek, ako imajo ti kaj mesnega, kaj vina ali žganja s seboj. Tem stražnikom torej so nadelili — kedaj in kje ne vem — ono uprav klasično ime „leblajtar“. Mnogi izmed njih se odlikuje po svoji sitnosti, včasih tudi po grobosti. Tako je prišlo, da je eden prav nalašč sitnosti stresal nad nekim dijakom, ko je hotel iti iz kolodvora v mesto. Dotični, glavni šalivec v razredu, je lepo molčal, a misli si je: pridemo že še skupaj. Opazoval je potem več dni zaporedoma „leblajtarja“, dokler ni natanko vedel, kdaj ima isti službene ure. Črez dober mesec pa mu jo je zagodel.

Od postaje se privleče nekega lepega popoldne cela kopa dijakov, kakor da bi prišli iz ravno došlega vlaka. Skoraj vsak je imel nekaj v roki. Tudi oni pridejo mimo sitnega stražnika, ki jim veli: „Gospoda, prosim počasi!“ Dijaki se lepo uvrste, jeden za drugim. Komaj so se zadrževali smeha, vedoč kaj pride. Prvi, ki je šel mimo njega, tiščal je obe roki pod suknjo tako, da se je zdelo, da skriva tamkaj kako stvar. „Leblajtarju“, ki se je imel za bog ve kako premetenega, so se zasvetile oči, češ, ga že imamo in prav zvito smehljaje se, je rekel:

„Prosim, pokažite kaj nesete!“

„Ne nesem nič!“

„Saj vidim in poznam po obleki, le izvlecite izpod suknje!“

„A, po tem sodite vi; pa se motite. Na postaji me je v gneči nekdo sunil pod rebra; še sedaj me boli, da se moram držati.“

Po teh dijakovih besedah so se tiste zasmehljive črtice na paznikovem obrazu izgubile, zlasti ker je začel prita-jeno smejanje med čakajočim občinstvom. — Dijaki so sprevideli, da ne smejo iti po vrsti pred paznika, ker bi sicer spoznal, da ga hočejo „vleči“. Odločili so, da naj pusti vsak pred seboj dve ali tri druge osebe. Drugi dijak je imel samo dežnik v rokah, a ravno ko je stopal mimo stražnika, se mu je kar tako „slučajno“ odgnila suknja in iz notranjega žepa je pogledal radovedno „leblajtarja“ zapečaten vrat precej velike zelene steklenice. Seveda je to onega zboldo v oči. Djak je hotel iti mimo, a ustavilo ga je službeno povelje:

„Počakajte, prosim; dajte, da vidim, kaj imate v oni steklenici!“

Djak se je delal, kakor da bi bil v zadregi. Nekako boječe je vprašal:

„V kaki steklenici?“ A potem se je kar hitro osrčil rekoč: „Znabiti mislite to-le? No, tu notri je voda!“

Segnil je v žep in podal pazniku steklenico. Temu se je čudno zdelo, kako da nosijo ljudje po svetu vodo v zapečatenih steklenicah. Približal je zamašek k nosu, in glej šmenta, dišala je cela stvar po žganju. Zato reče dijaku:

„Tu notri je žganje.“

„Ne, tam notri je voda!“

Ubogemu „leblajtarju“ ni ostalo drugega, kakor da je z naporom odprl steklenico; notri je našel — vodo. Dijaki so samo zamašek namočili v brinjevo. Ljudje so se začeli smejeti, paznika je oblila rudečica sramote; zagodrnjal je na odhajajočega dijaka, godrnjal je pa potem tudi še na vse druge, ki so se lepo vrstili v zabavo sebi in čakajočim ljudem. Zadnji pride s težkim kovčekom v roki prav ponižno stopicaje oni šalivec, ki je vso to komedijo napravil. Vsi prejšnji so ga čakali kakih dvajset korakov od mitnice, smeje se razkačenoemu pazniku, ki je sedaj hotel ves svoj žolč izliti nad tem zadnjim revežem.

„Knj imate v kovčku?“

„Sam šalješ so notri!“

Govoril je nalašč nerazločno gor-njsko narečje. Po naše bi rekli: sami

špehi so notri. Da je pa mogoče to razumeti, mora človek znati, da pravijo dijaki svojim knjigam „špehi“. Nadelo so jim to ime za to, ker so navadno take podedovane knjige, iz katerih so že sedanjí zdravniki, doktorji itd. zajemali svojo modrost, ravno tako mastne, kakor svinjska koža, katere se drži še nekoliko slanine. — „Leblajtarju“ pa, ki tega ni razumel, še manj, ker je dijak nerazločno govoril, so se zasvetile oči in z zadovoljnim nasmehom, je dejal:

„Tako naravnost mi še ni nikdo povedal, kaj nese. Koliko pa ga je?“

Dijak: „Koga?“

„Leblajtar“: „I no, špeha! Koliko tehta?“

Dijak: „Ne vem natanko, koliko tehtajo.“

Malo čudno se je zdelo pazniku, da govori dijak o neki množini, a razlagal si je to tako, da je več kosov svinjine. Stehtal je torej vse skupaj in vprašal dijaka, ki se je z ruto brisal po obrazu, da bi zakrival smeh, koliko tehta sam kovček. Pa tudi tega ni vedel in moral je dati ključ, da bi se vzol „špeh“ ven. Misli si morate obraz „leblajtarjev“, ko je začel vleči knjigo za knjigo na dan. Dijak se je smejal, da ni mogel jezečemu se pazniku niti pojasniti stvari; nalogo so prevzeli drugi dijaki, ki so iz svojega oddaljenega stališča med glasnim smehom vseh navzočih prihiteli pomagat svojemu tovarišu knjige spraviti v kovček. A potem so vsi jadrno odhiteli; bali so se le nekoliko, da jih „nalimani“ „leblajtar“ ne naznani onim ljudem, ki imajo mešec pod vratom. Po takem potu bi prišli tudi s šolo navskriž. A paznik tega ni storil, govore pa, da je bil od tistega časa nekoliko bolj uljuden z ljudmi.

K...n.

Zobozdravniški atelier
je otvoril
dr. B. Pikel v Gorici,

Via del Teatro št. 10

in ordinira od 9.—12. dopoldne in od 2.—5. pop.

Za vsacega nekaj!!

dobi se v zalogi trdke

I. Zornik, — Gorica
Gosposka ulica št. 7,
prva in edina slovenska trgovina
za modno blago.

Najboljše, največje in najcenejše skladišče vsakovrstnega perila, srajc za hribolazce in kolesarje vsake velikosti, jopice za telovadce, krasnih kravt v vsakem slogu, nogovic, rokovic, životnikov (modercev), solčnikov, pihalk, dežnikov, blusen, spodnjih kril, divnih okras-kov za obleke, svil za obleke in bluse, vsih potrebščin za vezenje.

Priporočevalno najbolje kupovališče za g. šivilje in krojače.

Naročila za izdelovanje perila (za gospode), in modercev po vsakej meri in zahtevi izvršujejo se točno.

Naznanilo.

Podpisanec večletni hotelier v Pulju, naznanjam sl. občinstvu, da sem otvoril svojo, po najnovejših zahtevah urejeno in opremljeno

kavarno „Central“

na Travniku. V njej bo p. n. gg. gostom na razpolago poleg treh biljardov tudi okoli 100 časopisov najrazličnejše vrste. Zagotavlja najskrbnejšo postrežbo v vsakem obziru, prosim blagohotne podpore z obiskovanjem ter se beležim z vsem spoštovanjem udani

Filip Pečenko.

P. S. Ako kdo izmed gospodov ni prejel naznanila, katera sem razpošiljal te dni, prosim da mi blagohotno oprost.

Krojaška mojstra

Čufer & Bajt

v Gorici, ulica sv. Antona št. 7
v hiši g. J. Kopača pri okr. sodniji,
izdelujeta
vsakovrstne obleke za moške
po meri, bodisi fine ali pa
priproste.

Priporočata se svojim rojakom
v Gorici in na deželi, posebno pa
č. duhovščini in učencem srednjih
in ljudskih šol za obilna naročila.

Št. 875

Op.

Razglas.

Naznanja se, da

JAVNA DRAŽBA

zastavil I. četrtega t. j. mesecev
januarja, februarja in marca 1901

zaprane v ponedeljek 9. junija 1902.
ter se bo nadaljevala naslednje četrte
in ponedeljke.

Od ravnateljstva zastavljalnice
in z njo združene hranilnice.

V Gorici, 6. maja 1902.

Teodor Slabanja,

srebrar,

v Gorici, ulica Moreli 12,

priporoča prečast. duhovščini za
izdelovanje cerkvenih posod in
orodja. Pripravo cerkvenega o-
rodja olajšuje revnim cerkvam
s tem, da daje tudi na obroke.
Obroke si pa preč. p. n. gospod
naročevalec sam lahko določi.

„Krojaška zadruga“,

vpisana zadruga z omejeno zavezo
v Gorici,

Gosposka ulica hiš. šte. 7.

VELIKA ZALOGA

vsakovrstnega manufakturnega blaga
za ženske in moške obleke, za vsak
stan in vsak letni čas v največji
izberi, kakor: sukno, platno, prte-
nino, Chiffon, oksfort, srovice, vsa-
kovrstne preproge, zavese, namizne
prte; nadalje vsakovrstno perilo, srajce,
Jäger itd. itd.

Vse po najnižjih cenah.

Cene so stalne brez pogajanja.

„Centralna posojilnica“
v Gorici,

registrovana zadruga z omejeno zavezo,
sprejema hranilne vloge, katere ob-
brestuje po 4½ polumesečno;
nevzdržene obresti pripisuje kor. četa
h glavnici. Rentni davek plačuje, poso-
jilnica sama.

Daje posojila udoma in osebn
kredit po 6% in na vknjižbo po 5½.

Sprejema člane z glavni mide-
leži po 200 K in z opravičnimi
deleži po 2 K.

Otvorja članom tekoče račune,
katere obrestuje po dogovoru. Za nala-
ganje in vračanje so na razpolago po-
ložnice c. kr. poštne hranilnice, tako da
je mogoče poslati denar brez poštnih
stroškov.

Uradne ure so vsak delavnik od 8—12.
ure zjutraj in ob ponedeljkih in četrkih
tudi popoldne od 2—4 v ulici Večturini 9.

Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani

Dunajska cesta št. 15 v Medjatovi hiši v pritličju

vzprejema zavarovanja vsakovrstnih poslopij, premič-
nih in poljskih pridelkov proti požarni škodi, kakor
tudi zvonov proti poškodbi.

Pojasnila daje in vzprejema ponudbe ravnateljstvo
zavarovalnice v pritličju Medjatove hiše na Dunajski
cesti v Ljubljani, a tudi po slovenskih deželah nastav-
ljeni poverjeniki.

„Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani“ je edina
slovenska zavarovalnica. Zavaruje pod tako ugodnimi
pogoji, da se lahko meri z vsako drugo zavarovalnico.

Postavno vloženi ustanovni zaklad jamči zavarovan-
cem popolno varnost.

**ROJAKI! Zavarujte svoje
imetje pri domačem zavodu!**

Franc Melink,

zidarski mojster v Višnjeviku št. 67,

prevzema vsa zidarska dela po naj-
nižji ceni. — Naročena dela se lično
izvršujejo.

Anton Fon.

klobučar in gostilničar v Semenški
ulici, ima bogato zalogo raznovrstnih
klobukov in toči v svoji krčmi prist-
na domača vina ter postreže tudi
z jako ukusnimi jedili. Postrežba in
cene jako solidne.

Prosiva zahtevati listke!

Najveja trgovina z železjem

Konjedic & Zajec

Gorica, pred nadškofijo hiš. šte. 11.

Za čas stavbe priporoča vse stavbne potrebščine, kakor: cement,
stavbne nosilce, vsakovrstne okove, železje, strešna okna, cevi za stra-
nišča itd. Ima v zalogi orodje za vsa rokodelstva iz najbolj slovečih
tovarn. Opozarja na svojo bogato izber kuhinjskega in hišnega orodja
dob razprimerno nizkih cenah.

Edina zaloga
stavbenih nositeljev
v Gorici.

Pocinkana žica za vinograde po jako snižanih cenah!

Pozor!

Eno. krono nagrade izplačava vsakemu, kdor dokaže
s potrdili najnove ameriške blagajne, da je kupil pri naju za
100 kor. blaga.

Prosiva zahtevati listke!

Domača tvrdka, ustanovljena l. 1806.

Tvorniška zaloga usnja

Tvornica nadplavov (večkrat odlikovana)

Glavna zaloga voščila (biksa) v korist

družbi sv. Cirila in Metoda

Izdelovalnica jernčenov za stroje, bičev itd.

Prave ruske galoše

J. DRUFOVKA — GORICA,

glavna zaloga: Gosposka ulica št. 3

Podružnice:

Gorica, Raštel 3

Komen

Sežana

Telefon št. 32